

حضرت آیة الله العظمیٰ مکارم شیرازی

اخلاق
سوره حمد

بگرفته از اصول کافی

تہیہ و تنظیم
 ابو الحسن علی بن محمد واسطی

فهرست‌نویسی پیش از انتشار: توسط انتشارات امام علی بن ابی‌طالب (ع)

سرشناسه: کلینی، محمد بن یعقوب، ۳۹۲-ق.

عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث اخلاقی (برگرفته از اصول کافی) / تهیه و تنظیم: ابوالقاسم علیان‌نژادی

مشخصات نشر: قم: انتشارات امام علی بن ابی‌طالب (ع)، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۲۰۸ص.

شابک: 978-964-533-186-1

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا.

موضوع: احادیث اخلاقی - قرن ۴ق.

موضوع: احادیث شیعه - قرن ۴ق.

شناسه افزوده (شخص): علیان‌نژادی، ابوالقاسم، ۱۳۴۳ - گردآورنده.

رده‌بندی ک. ک. ۵: ۶۰۴.۰۲۲۰/ک۸.۱۲۹/ BP

رده‌بندی دیویی: ۲۹۷.۲

ناشر برتر

نوزدهمین نگاه بین‌المللی کتاب تهران

چهل حدیث اخلاقی

برگرفته از اصول کافی

تهیه و تنظیم: ابوالقاسم علیان‌نژادی

تیراژ: ۳/۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

صفحه و قطع: ۲۰۸ صفحه / رقعی

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳

چاپخانه: سلیمانزاده

ناشر: انتشارات امام علی بن ابی‌طالب (ع)

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۳۳-۱۸۶-۱

قم - ابتدای خیابان شهدا - کوی آمار (۲۲) - پلاک ۱۵

تلفن: ۳۷۷۳۲۴۷۸ دورنگار: ۳۷۸۴۰۰۹۹

www.imamalipub.ir

قیمت: ۵۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۳	پیشگفتار
۱۵	۱. نشانه‌های ایمان
۱۶	مقام رضا
۱۶	مقام تفویض
۱۷	مقام تسلیم
۱۹	۲. قلب منور به نور ایمان
۲۳	۳. تفسیر عبادت
۲۳	چگونه فکر کنیم؟
۲۵	آثار تفکر
۲۶	۴. تفکر، برترین عبادت!
۲۹	۵. رابطه تفکر و عمل به خوبی‌ها
۳۱	۶. تلاش برای رسیدن به مکارم اخلاقی
۳۵	۷. غیرت و دیگر مکارم اخلاق
۳۶	اهمیت مکارم اخلاق
۳۹	غیرت

- ۴۱..... ۸. حدّ توکل و یقین
- ۴۱..... ۱. توکل
- ۴۲..... ۲. یقین
- ۴۳..... ۳. نترسیدن از غیر خدا
- ۴۶..... ۹. مقام یقین و رضا
- ۴۶..... مبنی عدن و قسط
- ۴۷..... ۶. امل آسایش و راحتی
- ۴۸..... منشأ ناآرامی ها و مشکلات
- ۴۹..... مشکل مهم بشر در عصر ما
- ۵۱..... ۱۰. کمیت یا کیفیت
- ۵۱..... ویژگی یقین
- ۵۲..... راه های تحصیل یقین
- ۵۴..... آثار یقین
- ۵۵..... ویژگی های دوام
- ۵۷..... ۱۱. گنج یتیمان!
- ۵۸..... آن گنج چه بود؟
- ۵۹..... ۱. مرگ و هستی!
- ۶۰..... ۲. ایمان به قدرت خدا و نگرانی از آینده!
- ۶۰..... ۳. بی اعتباری دنیا و تکیه زدن بر آن!
- ۶۱..... ادامه روایت
- ۶۳..... ۱۲. مقام یقین حضرت علی علیه السلام

- ۶۴..... قنبر کیست؟
- ۶۵..... مقام عالی یقین مولی علی علیه السلام
- ۶۸..... راه‌های رسیدن به یقین
- ۶۹..... ۱۳. سرآمد طاعت‌ها
- ۷۱..... چگونه راضی به قضاء الله باشیم؟
- ۷۲..... فواید راضی بودن به قضاء الله
- ۷۴..... ۱۴. سنان‌های مؤمن
- ۷۴..... سختی‌های جتنا را بپذیر زندگی
- ۷۵..... پرهیز از مشکلات خود ساخته
- ۷۸..... ۱۵. توکل و آثارش
- ۸۱..... آثار توکل بر خدا
- ۸۳..... ۱۶. گفتگوی امام سجاد علیه السلام و حضرت عمر رضی الله عنه
- ۸۴..... ۱. مرد سفیدپوش که بود؟
- ۸۵..... ۲. فتنه ابن زبیر
- ۸۸..... ۱۷. دعا و شکر و توکل
- ۸۹..... منبع علوم ائمه علیهم السلام
- ۹۰..... شرح و تفسیر روایت
- ۹۳..... ۱۸. کظم غیظ
- ۹۳..... ۱. عزت نفس
- ۹۶..... ۲. فرونشاندن خشم
- ۹۸..... ۱۹. به غیر خدا امید میند

- ۹۹..... ۱. توحید افعالی
- ۱۰۰..... ۲. کمک گرفتن از دیگران
- ۱۰۰..... ۳. از هر کسی تقاضای کمک مکن
- ۱۰۳..... ۲۰. وصیت نامه لقمان حکیم
- ۱۰۴..... خوف و رجا در عالم تکوین و تشریح
- ۱۰۷..... ۱. خدا تو را می بیند
- ۱۰۸..... نکته اول: معرفت خدا
- ۱۰۹..... نکته دوم: خدا مسترده خدا
- ۱۱۰..... نکته سوم: نظارت الهی
- ۱۱۲..... ۲۲. خوف از خدا
- ۱۱۲..... رابطه بین ترس از خدا و شتریدن از غیر خدا
- ۱۱۳..... خوف از خدا یعنی چه؟
- ۱۱۷..... ۲۳. امید و عمل
- ۱۱۸..... ۱. تحریف در مفاهیم اسلامی
- ۱۱۹..... ۲. عوامل تحریف
- ۱۲۰..... ۳. استدلال زیبای امام علی (ع)
- ۱۲۱..... ۲۴. خوف و تقوا
- ۱۲۲..... گستره عبادات
- ۱۲۲..... ارتباط خوف و تقوا
- ۱۲۳..... کلامی از علامه مجلسی:
- ۱۲۵..... عشق به مقام و شهرت

- ۱۲۷..... ۲۵. مؤمن بین دو خوف است
- ۱۲۸..... ۱. خطبه‌های باقی مانده
- ۱۲۸..... ۲. اهمیت خطبه در مقایسه با حدیث
- ۱۲۸..... ۳. خوف از گذشته و آینده
- ۱۳۰..... ۴. دسته رالعمل پیامبر ﷺ
- ۱۳۱..... ۵. هفت دار
- ۱۳۲..... ۲۶. مقام رب
- ۱۳۲..... داود رقی کیست؟
- ۱۳۳..... تفسیر قرآن به قرآن
- ۱۳۴..... جنتان چیست؟
- ۱۳۴..... مقام رب چیست؟
- ۱۳۶..... ۲۷. به اعمال دل مبند
- ۱۳۷..... حقیقت پاداش اعمال
- ۱۴۰..... ثمرات این دیدگاه
- ۱۴۱..... ۲۸. حسن ظن به خدا
- ۱۴۱..... برید بن معاویه کیست؟
- ۱۴۲..... کتاب علی ؑ
- ۱۴۲..... معنای حسن ظن به خدا
- ۱۴۳..... ریشه حسن ظن بالله
- ۱۴۶..... ۲۹. ویژگی‌های سیزده گانه مؤمن
- ۱۵۲..... ۳۰. ارکان ایمان

- ارتباط این چهار رکن ۱۵۲
- مثالی روشن ۱۵۴
- چرا این چهار چیز ارکان ایمان اند؟ ۱۵۴
- حوادث تلخ و شیرین دنیا ۱۵۵
۳۱. حجاب‌های معرفت ۱۵۷
- منای بی‌بها ۱۵۷
- توبه، یک چیز است، واقعیت، چیز دیگر ۱۵۸
- ریشه توبه ۱۵۸
- راز گمراهی بسیاری از مسلمانان ۱۵۹
- اولو الامر از منظر شیعه ۱۶۱
- اولو الامر از نظر اهل سنت ۱۶۲
۳۲. نشانه‌های سه گانه ایمان ۱۶۴
۱. صبر و بردباری ۱۶۴
۲. شکر و قدردانی ۱۶۵
۳. راضی به قضای الهی ۱۶۶
۳۳. اسلام و ایمان و یقین ۱۶۸
- برتری ایمان بر اسلام ۱۶۸
- برتری یقین بر ایمان ۱۶۹
- تفسیر یقین در کلام امام مجتبی علیه السلام ۱۷۲
۳۴. صفات ده گانه پیامبران ۱۷۳
۱. یقین ۱۷۴

- ۱۷۴.....۲. قناعت
- ۱۷۵.....۳. صبر
- ۱۷۵.....۴. شکر
- ۱۷۵.....۵. بردباری
- ۱۷۶.....۶. حسن خلق
- ۱۷۷.....۷. سخاوت
- ۱۷۷.....۸. غیرت
- ۱۷۷.....۹. شجاعت
- ۱۷۸.....۱۰. مروّت
- ۱۷۸.....۱۱ و ۱۲. صداقت و امانت
- ۱۷۹.....۳۵. طعم ایمان
- ۱۷۹.....قضای قطعی و معلق
- ۱۸۱.....آثار و برکات این باور
- ۱۸۳.....۳۶. قدرت فوق العاده خداوند
- ۱۸۴.....۱. پشه، قاتل نمرود!
- ۱۸۴.....۲. کلوخ، عامل شکست فیل سواران!
- ۱۸۵.....۳. موش‌ها مأمور نابودی تمدنی بزرگ!
- ۱۸۶.....۴. سنگی که طاغوتی را از پای درآورد!
- ۱۸۷.....۳۷. مقام رضا
- ۱۹۰.....تفضّل یا استحقاق؟
- ۱۹۱.....غرور، ممنوع!

۳۸. عوامل رسیدن به مقام صدیقین..... ۱۹۳
- مهم‌ترین مشکل دنیای امروز..... ۱۹۳
- نمونه‌هایی از قرآن..... ۱۹۴
- یوسف علیه السلام در درون چاه..... ۱۹۵
- مادر حضرت موسی علیه السلام..... ۱۹۵
- حضرت موسی علیه السلام..... ۱۹۶
- پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله..... ۱۹۷
۳۹. افسوس گذشته..... ۱۹۹
۱. درباره گذشته افسوس مخور..... ۱۹۹
۲. آثار ایمان به صحت بندگی..... ۲۰۰
۳. به فکر آینده باش..... ۲۰۰
۴۰. غذای حلال..... ۲۰۲
- ارتباط غذاها با مسائل اخلاقی..... ۲۰۲
- فهرست منابع و مآخذ..... ۲۰۵

***

پیشگفتار

مباحث اخلاق در کتاب ارزشمند اصول کافی به صورت وسیع و گسترده مطرح شده، اما آنجا که مرحوم کلینی حدود ۴۰۰ صفحه در این باره بحث کرده، روایات مربوط به آن را به شکل زیبا و خوبی جمع آوری کرده است.

چقدر بجا و شایسته است که این کتاب شریف، که از مهم ترین منابع حدیثی و جزء کتب اربعه^۱ محسوب می شود، به عنوان کتاب درسی برگزیده شود. تا طلاب عزیز و روحانیو، گامی و عموم دانش پژوهان دینی از چشمه سار احادیث حضرات علیهم السلام روح و جانانشان را سیراب کرده و آن را در سفر این سبذخی و سخنرانی های دینی و مانند آن به مردم مؤمن و متدین نیز برسانند. استاد معظم، حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (مدظله)، که همواره نیاز مخاطبین را در نظر دارد، روایات مذکور را در

۱. سه کتاب دیگر، عبارت اند از «تهذیب الاحکام»، «الاستبصار» و «من لا یحضره الفقیه»، که دو کتاب اول نوشته شیخ طوسی رحمته الله و کتاب سوم نوشته شیخ صدوق رحمته الله است و نویسندگان کتب اربعه به «محمّدون ثلاث» مشهورند.

جلسات اخلاقی که برای اعضای دفتر تشکیل می‌شد^۱ مورد بحث قرار دادند و با بیان شیوا و شیرین و جذاب خود مطالب ارزشمندی در شرح و تفسیر آن مطرح کردند، که در قالب چهل حدیث تقدیم شما خوانندگان محترم می‌شود.

امید است خداوند متعال به مقتضای «یا من یقبل الیسیر»^۲ این حدیث کوچک را قبول فرموده، و ما را مشمول روایات «اربعین»^۳ قرار دهد و توفیق عمل به روایات و دستورات اخلاقی این کتاب ارزشمند را به ما بر شما خوانندگان محترم عنایت فرماید.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

۱- مدرسه امام سجاد علیه السلام

ابوالقاسم علیان نژادی دامغانی

۱۳۹۱/۷/۹

۱. این جلسات در سال تحصیلی ۸۸-۸۹ در شش ماه اول سال صبح‌های چهارشنبه و در شش ماه دوم سال در شب‌های چهارشنبه در مدرسه الامام امیرالمؤمنین علیه السلام برگزار می‌شد و بخش کمی از روایات در روزهای چهارشنبه سال تحصیلی ۹۰-۹۱ در درس خارج فقه حضرت استاد، در مسجد اعظم مورد بحث قرار گرفت.
۲. این جمله، از روایت زیبایی از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله گرفته شده، که مرحوم علامه مجلسی آن را در بحارالانوار، ج ۷۴، ص ۷۵، شماره ۶۷، نقل کرده است.
۳. این روایات ارزشمند را می‌توانید در بحارالانوار، ج ۲، ص ۱۵۳، باب ۲۰ مطالعه فرمایید.